

SLOVENSKI NAROD

zahtja vsak dan popoldne, izvzemati nedelje in praznike. — Inserat: do 30 petti + 2 D, do 100 vrsi 2D 50 p, večji inserati petti vrsi 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklic beseda 2 D. — Popust po dogovoru. — Inseratni davek poseben. — „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji: 240 D, za inozemstvo 420 D

Upravnštvo: Knaflova ulica štev. 5, pristilje. — Telefon štev. 304.

Gredništvo: Knaflova ulica štev. 5, 1. nadstropje. — Telefon štev. 34.

Poštnina platana v gotovini.

Za svobodno cono

Italijanski poslanik v Budimpešti je nastopil oficijelno pri madžarski vladi s ponudbo, da prepusti Italijo Madžarski svobodno zono v enem svojih pristanišč, ali v Trstu ali na Reki. S svojim predlogom hoče preprečiti sklep pogodbe med nami in Madžari za svobodno madžarsko zono v Splitu.

Tipičen znak italijanskih prepotentnih želja imamo s to ponudbo pred seboj. Italija hoče prevladovati politično in trgovsko v predelu Balkana in Pondonova. Te težnje poznamo in se jim ne čudimo. Toda absurdno je, da hoče svoje stremljenje izvesti tudi gde vzhodno-jadranski pristanišč. Italija je z mirovnimi pogodbami dobila Reko in Trst, pristanišči, ki imata jugoslovensko zaledje. Ob času diplomatske borbe za posest teh pristanišč se je naglašalo, da gre pri tem v prvi vrsti za politični prestiž in za strateške pozicije. V Italiji pa so ves čas bili mnenje, da bo mogče s posestjo Reke in Trsta zadrževati ali morda celo onemogočiti razvoj novih jugoslovenskih pristanišč. Zato so pri vseh trgovskih pogajanjih stremeli za tem, da dosežejo ugodne pogoje za ta svoja pristanišča, prepustili so nam svobodno zono v reškem pristanišču in so menda zares pričakovali, da se bo Jugoslavija zadovoljila z vporabljajenjem Trsta ter Reke.

Borba za uveljavljanje keke ter Trsta kot poglavitskih pristanišč vzhodno-jadranske bale in njenega širokega zaledja se s tem pričenja. To je obenem pritelek borbe za pomorsko uveljavljanje naše države.

Kako bodo izbirali Madžari, je še nezgodno; dosedanje vesti pravijo, da jih je Split ugodnejši. Italija bo poskušala doseći pri nas tarifske ugodnosti za madžarski prevoz, kar pa se mora pač smatrati za absurdno zahtevo. V vsakem slučaju je osnovne važnosti, da mi usposobimo splitsko pristanišče za konkurenco, bodisi s tarifskimi ugodnostmi, kot z izgradnjo luke in izgradnjo dobre železnice.

Zdi se, da se sedaj pokazalo ozadje, zakaj so v Beogradu dobili toliko smisla za ponudbo glede gradnje železniške proge Beograd—Split. Ta projektirana železница bi, osozito, s stranskim priključkom ob Drini ali preko Valjeva direktno na Vojvodino, zelo uspešno služila prevozu iz Madžarske. Važnost železnic se kaže bas. v pričetku borbe med jadranskimi pristanišči v vsem obsegu; tu se vidijo jasno, kako važno je dobiti čim prej železnicu na splitsko morje. Njena važnost pa je tem večja, ker moramo računati, da se pojavi danes ali jutri tudi vprašanje ugodnosti v splitskem pristanišču v korist Rumuniji. Zakaj dasi ima Rumunija svoje Črno morje in preko Konstance ter po Donavi dober dostop do njega, vendar se ne sme pozabiti, da je to morska pot, ki vodi po vrhniku ovinku v Sredozemsko morje in dalje v civilizirane dežele. Za dobršen del prometa potrebuje Rumunija zvezne proti zapadu in jugozapadu in baš pot preko Splita more tej potrebzi zelo dobro služiti. Pa ne le Rumuniji, marveč tudi južnozapadni Rusiji, kar se je navajalo nedavno kot važen argument za čimprejšnjo zgradbo splitske proge.

Zelimo, da bi ovoritev borbe med jadranskimi pristanišči imela pred vsem to dobro posledico, da se pospeši zgradba prepotrebnih prometnih sredstev v smeri na naše največje pristanišče, da bomo na ta način za konkurenco vspodbijeni v polni meri. Potem izid borbe ne more biti dvomljiv.

RABINDRANAT TAGORE OBOLEL

Dunaj, 20. oktobra. Indijski pesnik Rabindranat Tagore, ki se nahaja na turneji po Evropi, se je prehladil. Po nasvetu prof. Wenckebacha je Tagore odpovedal svoja predavanja v Pragi, Dunaju in Budimpešti.

RUMUNSKA KRALJICA V AMFRIKI

Newyork, 20. oktobra. Na promenadi Unionsquare se je vršila protestna skupščina, ki jo je sklical socijalistični kandidat za guvernersko mesto newyorške države Protestant. Skupščina je sprejela zelo ostro rezolucijo proti prihodu rumunske kraljice in sijajnemu sprejemu, ki je ga povsod pravljajo ameriške oblasti. Govorniki so napadali tudi železniške in parobrodne družbe, ki so stavile kraljici brezplačno na razpolago načrtovalna prevozna sredstva. Tudi v Newyorku je rumunska kraljica stanovala v najelagantnejšem hotelu brezplačno. Iz Newyorka je kraljica Marija odpovedala naprej v Washington in nato na jug Združenih držav.

Stanovanjski zakon sprejet

Vladna večina je avtomatično sprejela zakon in odklonila vse zboljševalne predloge. — Zaključek izrednega zasedanja

Beograd, 20. oktobra. Pred zaključkom včerajšnje dopoldanske seje Narodne skupščine je dobil besedo še poslanec dr. Pivko, ki je v stvarnem in obširnem govoru kritiziral načrt zakona o stanovanjih ter ugotovil, da se s predloženim zakonskim načrtom samo razbrazijo i stanovanjski najemniki in hišni posestniki. Tuk pred zimo, v najhujšem času bodo številne družine vržene na cesto, ker daje osnutek hišnim posestnikom pravico, da s 1. novembrom odpovedo strankam stanovanja. Enomesečni odpovedni rok je absolutno prekratki. Ostro je kritiziral vlado, ki ni storila ničesar za olajšanje stanovanjske bude. Naglasil je, da bi lahko državna Hipotekarna banka in Poštna hranilnica v veliki meri pospeševali in podpirali gradbeno gibanje. Predloženi zakonski načrt je povsem pogrešen, takoj s strani hišnih posestnikov, kakor tudi s strani stanovanjskih najemnikov. Najbolj udarjeno bo uradništvo, ki mu hoče vlada vnovič znižati prejemke. — Država še do danes ni izplačala dolžnih uradniških razlik, pač pa je med tem že ponovno zvišala najemnine. Zahteval je, da se Ljubljana in Maribor končno uvrstita v prvi draginjski razred. Opozorstil je vlado na obupni položaj kronskega

vokojencev, katere bo novi stanovanjski zakon najkruterje zadel. Ob 12.30 je bila dopoldanska seja zaključena ter se je nadaljevala ob 16.

Na dopoldanski seji, ki je bila zelo slabo obiskana, sta govorila najprej poslanca Dimitrije Vujić (zemljoradnik) in Mijočić (david), nakar je bila generalna debata zaključena. V specijalni debati je poslanec Wilder (sam. dem.) ostro kritiziral radičevsko politiko ter naglasil, da radičevci klub temu, da so imeli skoraj celo leto v svojih rokah vsa gospodarska ministrstva niso ničesar storili. Zagreb nima podružnice Hipotekarne banke in je odvisen od drugih bančnih zavodov. Za olajšanje stanovanjske bude radičevci niso niti z mezinem magnili.

Poslanec Wilderju je odgovarjal minister dr. Krajač, nakar je odredil predsednik glasovanje. Stanovanjski zakon je bil nato z neznatnimi spremembami s 124 glasovi radikalov in radičevcev ob burnih protestov opozicije sprejet.

Nato se je razvila precej ostra in dolga debata o poslovniku, nakar je predsednik prečital ukaz, s katerim se zaključuje izredno zasedanje Narodne skupščine in sklicuje za danes novo redno zasedanje.

Ovoritev rednega zasedanja Narodne skupščine

Izvoljeno je bilo zopet dosedanje predsedstvo z Markom Trifkovičem, ki pa je še vedno bolan

Beograd, 20. oktobra. Seja Narodne skupščine je bila danes otvorena točno ob 9. dopoldne. Na dnevneh redu so bile volitve novega predsedstva, kakor ga predpisuje ustava na začetku vsakega rednega zasedanja. V dvorani Narodne skupščine je bilo prisotno izredno veliko poslancev vseh strank. Najstarejši prisotni poslanec, član demokratske zadevine A. Lazić, je nato otvoril sejo. Narodne skupščine v smislu člena 2 poslovnika. Za začasne zapisnikarje je imenoval poslanca Raina Bačenčića in Hodžo in nato odredil 10-minutni odmor.

Po odmoru so se takoj vrstile volitve predsedstva. Glasovanje je trajalo do 11. Za volitev predsednika je bilo oddanih 263 glasov. Za predsednika je bil zopet izvoljen predsednik Marko Trifkovič, zani je bilo oddanih 153 glasov. Opozicija pa je oddala 108 praznih glasov. En glas je odpadel na Radičevega poslanca Franto Matkica, en glas pa na Ljubo Živkovića.

Tudi glasovanja za podpredsednika se je udeležilo 263 poslancev. Za prvega podpredsednika je bil izvoljen dr. Nikola Subotić s 158 glasovi, za II. podpredsednika pa Radičev kandidat Josip Basarčič s 152 glasovi. Opozicija je oddala 107 praznih glasovnic.

Nenaden povratek Radića v Beograd

Beograd, 20. oktobra. Pravcato senzacijo v političnih krogih je vzбудila vest, da je danes ob 7.20 nenadoma dopotoval v Beograd Stepan Radić. To se tolmači tako, da hoče Stepan Radić nemara sedaj pokreni tista vprašanja, ki so ostala tekom zadnje vladne krize nerešena. Stepan Radić je včeraj na demonstrativnem način pozdravil Nikolo Pašića ter s tem ramignil, da se ne veže na aranžmaju z Nikolo Uzunovićem in da hoče imeti proste roke za vse eventualnosti.

Radić o situaciji

Za vstop SLS v vlado

Zagreb, 20. oktobra. Današnji Dom-prinaš uvodnik o najnovejši krizi izpod predsednika HSS Stepana Radića Radić hvali narodni sporazum ter trdi, da bi bila ustava brez sporazuma mrtva. Sele spoznamo oživlja in navaja ustavo s pravim duhom. Nato povzdriguje delo vlade, ki se opaža na vseh poljih javnega življenja. V malem delu sedanja vlade se je pojavila težnja, naj bi se radičevci to je Hrvati vrgli iz vlade. To je grda, nespretna in tudi opasna spletka, ki pa ni uspela. Hrvatom sta pomagala previdnost božja in drugi ustavni činitelji, ki je pred vojno odločeval v dobre smislu o marsikateri krizi in o številnih težkih položajih predvojne Srbije. Radić trdi, da vlada ni utemeljila svoje ostavke s takozvanimi zagrebškimi incidenti, ki se sploh ne omemajo v demisiskem pismu Radić zagovarja nato vstop Slovenev v vlado. 20 poslancev SLS zaleže v poedinah

skupščinskih odborih mnogo več kakor bi to utemeljevalo njihovo število. S klerikalci vred bo politika narodnega sporazuma razpolaga v Narodni skupščini z močno dvetretjinsko večino.

V politični beležki opozarja Stepan Radić na svoj sestanek z Nikolo Pašićem na zagrebškem kolodvoru. Ko je Stepan Radić pozdravil Pašića je ta odgovoril, da ga zelo veseli, da se je videl s predsednikom HSS Radićem opozarja na te besede Pašića ter trdi, da je njih razvidno, da se Pašić ne bo zpostavljal za tiste, ki bi hoteli rušiti stanjo situacije.

Krvavi verski nemiri v Indiji

Kalkuta, 20. oktobra. Pri polnočni procesiji v Havri v predmetiju Kalkute, je prišlo nepriznano zopet do nemirov, pri katerih je bila ena oseba ubita, dvajset pa je bilo ranjenih. Policija je prijela zaradi izgredov 40 ljudi. Kakor priponujevajo, so bil napadalci muslimani. Po spopadu je bilo mnogo trgovin in hiš izropanih.

Pri verski slavnosti v Lahoru je nekdo vrgel med udeležence bombo, ki je razmršnil sedem ljudi in 22 ranila.

V Haiderabadu je ustrelil domačin, ki ga je hotela policija prijeti zaradi raznih zlosčin, sedem oseb med njimi dva redarja, nakar je pobegnil. Skril se je v bližini mesta v farmi, kjer ga je obkolila policija s pomočjo kmetov.

SKOFOVSKA KONFERENCA V ZAGREBU

Zagreb, 20. oktobra. Sinoči so bile začlene konference katoliškega episkopata. Mariborski knezoškof dr. Karlin se je odredil popoldne neografski nadškof dr. Radić, zagovarja nato vstop Slovenev v vlado. 20 poslancev SLS zaleže v poedinah

Po povratku Nikole Pašića

Demonstrativni sprejem na kolodvoru. — Ovacije radikalne mladine — Vlada njegovega povratka ni vesela. — V pričakovanju energične akcije

Beograd, 20. oktobra. Sinoči ob pol 11. zvečer je došpel z zagrebškim brzovlakom predsednik, radikalne stranke Nikola Pašić po skoraj štirimesečni odstopnosti zopet v Beograd. Na kolodvoru ga je pričakovala velika množica pristašev ter celokupno predsedstvo radikalne skupščine. Izmed ministrov sta bila prisotna Simonovič ter dr. Slavko Miletič. Množica je pozdravljala Pašića z živahnimi akcljamaji. Le s težavo si je napravil Pašićev avto gaz skoz velikansko množico, ki se je zbrala pred kolodvorom. Pašić se je odpeljal naravnost domov. Pred njegovim stanjovanjem se je istočasno zbrala večja množica pristašev v omladincem, ki so ga živahnopozdravljali. Ker je bil Pašić malo prehljen, ni imel nikjer nobenega govora marveč se je le s kratkimi besedami zahvaljeval za ovacije.

Beograd, 20. oktobra. Politični krogovi živahnino komentirajo sinočni demonstrativni sprejem Nikole Pašića na kolodvoru. Starega predsednika narodno-radikalne stranke so sprejeli ostentativno skoro vsi v Beogradu prisotni poslanci radikalne stranke ter mnogočetvinski njegovi osebni in politični prijatelji. Skrajno mučen vtis pa je napravil osredotočen pri Nikoliju Pašiću in poslanskem klubu radikalne stranke. Pašićeva avtoriteta je na vrhuncu. Že sedaj je jasno, da bi vsak njegov nasprotnik doživel v poslanskem klubu radikalne stranke poraz. Sodi se, da si radikalni ministri Uzunovićev vlade sploh ne bodo upali pred svoj klub.

Na kolodvoru sta bila prisotna samo Pašićeva ožja prijatelja ministra Simonačić in dr. Slavko Miletič. Značilno je, da je Pašić zelo odusvrljeno sprejel ravnino radikalne omladine, torej strankin naraščaj, ki bo igral v doglednem času prvo vlogo v radikalni stranki. Pašić je bil zelo vzradaščen nad sprejemom ter je to svojo radost očitno pokazal tako na kolodvoru, kakor med potjo do svojega stanovanja.

Pašić je izredno živahan in izgleda tako čil in združen, kakor že dolgo let ne. Novinarjem je po prihodu v Beograd izjavil, da bo prihodnje dni proučeval položaj ter pretrsati situacijo z ostalimi voditelji radikalne stranke. Kdor pozna Pašićovo ambiciozno naravo, ve, da se zna Pašić krotiti, da se pa v odločilnih trenutkih založi tudi za radikalne rešitve. Zato se pričakuje, da bo prihodnje dni v radikalnem klubu napovedal svojo samostojno akcijo, ki sigurno ne bo ugodna za sedanjo vlado. Odločitev o nadaljnji politični dogodkih je sedaj osredotočena pri Nikoliju Pašiću in poslanskem klubu radikalne stranke. Pašićeva avtoriteta je na vrhuncu. Že sedaj je jasno, da bi vsak njegov nasprotnik doživel v poslanskem klubu radikalne stranke poraz. Sodi se, da si radikalni ministri Uzunovićev vlade sploh ne bodo upali pred svoj klub.

Strahovalec ljubljanske okolice zopet na delu

Iz umobolnice ubegli France Klemen je že na poslu. — Vlomi se zopet množe. — Klemen kot gostitelj in kavalir.

Več mesecev je bil v Ljubljani mir pred profesionalnimi vlomlji. Ljubljanska okolica je bila zadnji čas pred njimi prečvrstna, ker so organi ljubljanske policije maja meseca letos po napornem zasedovanju prijeti glavarja vlomlcev in roparjev. Klemen je spravil pod ključ tudi več njegovih tovarišev. Zadnji čas so pa prišli na svobo do nekateri vlomljeni, ki se sedaj klagajo po deželi in izvršujejo tam svoj posej.

Včeraj smo kratko javili, da je pobegnil iz umobolnice nevarni vlomljek France Klemen, pristojen v Postojno. Posrečilo se mu je prepliti železno ograjo na oknu celice v pritličju umobolnice na Studencu. Klemen je bil osušen 20 vlomlov ter je v preiskavi začel simulari blaznost, računačno, da bo na ta način, ako pride na Studenc, najhitreje dosegel svobodo. Nato se mu je dobro posrečil. Nad mesec dnevi ni spregovoril z nikomur niti besedice, obenem je ves ta čas imel krčevito skrčenega kolena ter na postelji nepremično ležal. Jeden ni po več dni.

Danes — Prvič v Ljubljani.

Čudodelni pes

RIN-TIN-TIN

rešuje gospodarja.

Predstava ob: 4., pol 6., pol 8. in 9. ur.

KINO IDEAL.

Zanimivosti iz naših krajev

Šofer je preveč računal, pa si je kupil raje cel avto s šoferjem vred. — Milijonska golufija v Banatu. — Dobrota je sirota.

Kakor pri nas savinjski hmeljarji po prodaji hmelja, tako razpolagajo tudi banaški kmetje po prodaji žita z večikanski vstopami denarja. Da si ob takih prilikah dovolijo razne «ekstravagance», je znana stvar. Še pred par leti bi nikdo ne verjal, da se bodo kedaj naši kmetje vozili z avtomobilom, danes pa to ni nič več novega. Savinjska dolina je danes kar poplavljena z avtomobili. Slični pokreti so opaziti tudi med banaškimi kmetji. Na malo nevaden način pa si je kupil te dni avto Živo Bajč, seljak iz Mokrina pri velikem Bečkereku. Zutraj je prišel v Veliki Bečkerek, kjer je prodal nekega veletrgovca vse svoje žito, zatukar je dobil izplačano za navadne smrtnike veliko svoto denarja, krog pol milijona Din. Pa si je možak zmisli, da si sme po celoletnem trudu že privoštiti malo zabave. Najel je avtotaksico in se ves dan vozil po mestu. Proti včeretu se je končno že precej nakresan odpeljal na kolodvor. Ko mu je šoter predložil račun in zahteval 1400 Din voznine, se je seljak razčašil. Nekaj časa sta »glilala«, pa se nista mogla sporazumeti. Šofer je neprestano kazal na taksometer in žongliral s kilometerskimi številkami, tarifi itd., da so se seljaku kar zavrtle številke po glavi. Končno ga je popadla jeza. Potegnil je iz notranjega žepa debelo nabasano listnico in mimo vprašal šoferja, koliko stane celi avto s šoferjem vred. Šofer je sprva mislil, da se šali in je na slepo imenoval ceno: 90.000 Din. Seljak mu je mimo odštel 90 podobic sv. Jurija ter dal še za pol litra »likofaz«, nato pa se dostojanstveno skobcal nazaj v avto in zapovedal šoferju: »Teraj! Med gručo radovednežev se le odpeljal novi lastnik avtomobila proti domu...«

V Banatu so te dni odkrili veliko golufijo nekega nakupovalca žita. Nekega Josipa Ottoša, bivši oskrbnik veleposilstva v Temenovcu, je postal po razdelitvi posestva potom agrarne reforme brezposeln. Končno je našel pri neki veletrgovini z žitom nameščanje kot nakupovalca žita. Kot bivši oskrbnik veleposestva je imel dobre zvezze s kmeti in mu je zato posel šel gladko izpod rok. Ko je spoznal, da je trgovina z žitom zelo dobičkanosna, je začel na lastno pest trgovati. Da bi si zasigural čim večje količine blaga, je plačeval najvišje cene. Kmetje so kar drli k njemu. Pokusil je v okolici Vel. Bečkereka skoraj vse žito in ostali trgovci so si že lomili glave, kako bi ubili to neljubo konkurenco. Toda ta skrb je bila nepotrebnata. Ottoš se je s posrečnimi spekulacijami sam uničil. Ker je plačeval previsoke cene, žita ni mogel prodati naprej. Kmetom je ostal velike vstopote dolžan, ker jem je dajal običajno samo »aro«. Končno so banke, pri katerih je imel kredit, zahtevali plačilo in mu zaplenile zalogo. Ko so kmetje zvedeli, da so ob denar, so kar trumoma prihajali k Ottošu in mu grozili. Ta si ni znal več drugače pomagati, kakor da se je sam prijavil sodišču. Po dosedanjih ugotovitvah so kmetje oškodovani za več milijonov Din. Med podeželskim prebivalstvom vlada radi tega velikansko razburjenje.

Dobrota je sirota. Resnico tega starega pregovora je spoznal pred par dnevi tudi referent prosvetnega ministra Franjo Zetković. Pred par dnevi se je vračal krog polnoči iz kavarne proti svojemu domu. Na ulici ga na-

Najbolj priporočljive

moderne ženske suknje, raglane, dežne paške, pele rine za deco, ima v bogati zalogi

Fran Lukič, Pred škofijo 19.

Celjski okoliški občinski odbor

Za nedeljo ob 9 dopoldne je bila sklica na seja občinskega odbora občine Celje, občinka, na kateri naj bi se sklepalo o proračunu za leto 1927. Že pred sejo je bilo opažati med občinskim odbornikom precej nervoznosti, ker se je izvedelo, da hočejo nekatere gospodje onemogočiti sklepnost.

Po enourni zamudi je otvoril g. župan Glinšek sejo in konstatiral, da je navzočih 22 odbornikov in da je podana sklepnost. Pri določati o zapisniku zadnje občinske seje se je oglasil g. Omladič in kritiziral odstotnost nekateter odbornikov. G. Petschuch je izjavil, da zahteva, da se vrne proračun finančnemu odseku v ponovno povetovanje, češ da je nepravilno sestavljen. Nato so odšli g. g. Petschuch, Novak in Omladič iz sejne dvorane.

Ker je postal s tem odbor nesklepen, se je vršil samo porazgovor, v katerem so vsi navzoči odborniki soglastno obsojali postopanje teh gospodov. G. Petschuch, ki je član fin odseka, je sam glasoval za ta proračun v tem odseku. Ne čudimo se g. Pe-

moraš le še, kakšen znak nam boš dal, če boš v nevarnosti?

— Strel iz revolverja. Ustrelil bom v okno!

— Dobro je. Mislim, da nam banditi to pot ne bodo odnesli peti. Osvobodili bomo Hugoeta ali pa vsaj zvedeli od ujetih tihotapcev, kje se nahaja. Obenam pa dobimo ključ od skrivnostnega zločina, ki se je pred leti pripravil v »Zakleti hiši«. Tako pogodimo dve muhi hkrati.

— Upajmo! odvrne Morlon. Zdaj te pa moram brzo ostaviti, da ne vzbudim pri handitih sumo. Na svidenje, torej zvečer!

— Na svidenje, prijatelji! Tudi Jaz se podam takoj na pot, da obvestim Duroya. Obilo sreče, Morlon, in na vsele svidenje zvečer!

Morlon se poslovni. Čoln, ki ga je bil pripravljal v Morgat, ga je čakal v pristanišču. Morlon pokliče prevoznika, stopi v barko in da znamenje za odrho.

Veter, ki mu je prej pihal nasproti in je oviral čoln, da ni mogel razviti vse svoje hitrosti, mu je bil na povratku ugoden. Tako je prevoznik prihranil par ur vožnje in še predno se je Morlon dobro zavedel, se je znašel na cilju.

Maurice Boue:

36

Skrivnost „Črne žene“

Roman.

— Kaj namerjaš sedaj? ga je vprašal, ko je končal.

— Najprej mi povej, kje dobim Duroya! Ali je v Morgatu?

— Ne, odšel je v Crozor, kjer nadaljuje s preiskavo.

— In orožništvo?

— Je tudi v Crozonu in pomaga Duroyu, odvrne Noisy.

— Dobro je. Zdaj pa poslušaj moj načrt: Obvesti nemudoma Duroya in mu sporoči, kar sem odkril. Orožništvo naj se brez odloga poda na Ražko pečino, kamor se vrnem tudi jaz. Kraj sem ti dovoljno popisal. Ob osmih zvečer se bodo zbrali banditi in tihotapci in tudi jaz bom med njimi. Glejte, da načinoma in nenadeno obkolite hišico, o kateri sem ti govoril. Ce se mi bo zdelo potrebno ali če bom v nevarnosti, vam bom dal znak in tedi navalite na hišo. Zajeli boste »Strahovalca duplja« in vso njegovo toploto, ko se bodo najmanj nadejali. Ali si razumeš?

— Da, odvrne Noisy. Povedati mi

moraš le še, kakšen znak nam boš dal, če boš v nevarnosti?

— Strel iz revolverja. Ustrelil bom v okno!

— Dobro je. Mislim, da nam banditi to pot ne bodo odnesli peti. Osvobodili bomo Hugoeta ali pa vsaj zvedeli od ujetih tihotapcev, kje se nahaja. Obenam pa dobimo ključ od skrivnostnega zločina, ki se je pred leti pripravil v »Zakleti hiši«. Tako pogodimo dve muhi hkrati.

— Upajmo! odvrne Morlon. Zdaj te pa moram brzo ostaviti, da ne vzbudim pri handitih sumo. Na svidenje, torej zvečer!

— Na svidenje, prijatelji! Tudi Jaz se podam takoj na pot, da obvestim Duroya. Obilo sreče, Morlon, in na vsele svidenje zvečer!

Morlon se poslovni. Čoln, ki ga je bil pripravljal v Morgat, ga je čakal v pristanišču. Morlon pokliče prevoznika, stopi v barko in da znamenje za odrho.

Veter, ki mu je prej pihal nasproti in je oviral čoln, da ni mogel razviti vse svoje hitrosti, mu je bil na povratku ugoden. Tako je prevoznik prihranil par ur vožnje in še predno se je Morlon dobro zavedel, se je znašel na cilju.

Bernard

36

Črna žena

Roman.

— Kaj namerjaš sedaj? ga je vprašal, ko je končal.

— Najprej mi povej, kje dobim Duroya! Ali je v Morgatu?

— Ne, odšel je v Crozor, kjer nadaljuje s preiskavo.

— In orožništvo?

— Je tudi v Crozonu in pomaga Duroyu, odvrne Noisy.

— Dobro je. Zdaj pa poslušaj moj načrt: Obvesti nemudoma Duroya in mu sporoči, kar sem odkril. Orožništvo naj se brez odloga poda na Ražko pečino, kamor se vrnem tudi jaz. Kraj sem ti dovoljno popisal. Ob osmih zvečer se bodo zbrali banditi in tihotapci in tudi jaz bom med njimi. Glejte, da načinoma in nenadeno obkolite hišico, o kateri sem ti govoril. Ce se mi bo zdelo potrebno ali če bom v nevarnosti, vam bom dal znak in tedi navalite na hišo. Zajeli boste »Strahovalca duplja« in vso njegovo toploto, ko se bodo najmanj nadejali. Ali si razumeš?

— Da, odvrne Noisy. Povedati mi

tschuchu, da je njegov nastop tak, saj ga vendar dobro poznamo, ne razumemo pa g. Omladič, ki je bil izvoljen na listi »Slovenskih gospodarskega bloka«. To si bomo zapomnili in izvajali proti takemu nastopu konsekvence.

Tak nastop je občinskemu gospodarstvu in avtonomiji kvarljiv in ima edini namen, da kliče po razpustu obč. odbora.

G. Petschuch in Omladič si morata biti svesta, da je občinski zastop resna gospodarska institucija, ne pa cirkus.

Kapitolacija komunistične opozicije v Rusiji

Opozicija ruske komunistične stranke je izdala te dni manifest, v katerem pravi, da se ukloni sklepom 14 strankiščega konгрesa in da se odslje ne bo več borila proti oficijskemu vodstvu komunistične stranke. Ta manifest je v resnici presenetljiv. Opozicija je formalno kapitulirala, toda dejansko svoje borbne ni opustila. Oficijsko vodstvo komunistične stranke je namreč hotelo razpustiti vse opozicionalne frakcije, voditelje pa izgnati v Sibirijo. Da se izognejo temu udarcu, so opozicionalni voditelji v zadnjem hipu napovedali umik. Rusija stoji pred 15. kongresom komunistične stranke, ki se sestane prihodnji teden. Tukaj pa pred kongresom je pa opozicija izjavila, da se ukloni sklepom prejšnjega konгрesa.

Ze početku je bilo jasno, da se poizkus opozicije, ki je nameravala pritegniti na svojo stran večino na kongresu, ne bo obnesebil. Boj bi mogel dovesti samo do poraza opozicije, ki je v zadnjem hipu pravilno ocenila svoje sile in se ukilonila večini. V manifestu pravijo opozicionalni voditelji, da prihajajo na 15. kongres kot ljudje, ki so sicer grešili, ki pa nočejo ostati zakrnjeni. S tem si hoče opozicija ohraniti vsaj nekaj mest v vodstvu državnih poslov. Na kongresu nastopi oponentistično, kar pomeni, da njena kapitulacija ni iskrena. Težko je reči, kakšno stališče zavzame na kongresu napram spopornjenim opozicionalcem oficijsko vodstvo komunistične stranke. Najbrž bo moral znowa ubrati pot personalnih kompromisov z glavnimi opozicionalnimi voditelji. Trotsky je med delavstvom v vojaštvu zelo popularen, pa tudi Kamenev in Zinovjev lahko računata na simpatije ude ezenčev kongresu. Po vsej verjetnosti je imela opozicija s formalno kapitulacijo namen ostati na vodilnih mestih in nadaljevati boj dotole, dokler ne zmagajo.

Uršljevec Joža iz Ljubljane ima na Miciku tako-like na koruzi. Micika Joži včasih tudi gospodinji. Pa je našla pri njem lepe nove dokolenke in jih prodala. Jože je bil zelo bud in je avgusta letos priletel na Glince in Mickini prijatelje Neži, kjer je našel svojo ljubico. Micki je na staro dovojil jo do sodeloval. Gostilnica Pepca pa ni misila države golufiju, imela je potrdila za 10 litrov in tega je popravila na 5 litrov, kar je stane 200 Din globre. Micika bo po odsej svoje nasvetne delila novim tovarisci, ki jih dozdaj še ni poznala; posili je bodo našreč vpisali za 2 meseca v »Arestantovsko društvo«.

Za Savo ne teče samo voda, temveč tudi zganjica, ne sicer po širokem koritu, ampak po grlu živih Posavcev. Zganjico kuhajo kmeje, za kar pa morajo imeti dovojjenje Kmetiča. Micika je pa kar staro dovojjenje popravila in ga predložila v kontrolo. Finančni poznavci je pa očekujeta v spolovitje s policijem skupaj. Obsodili so mesto na 5 dni, no, sem pa za ta čas prekrbljen s preljubim kruhkom, saj sem pošten mesec, pa mi nihče ne da službe, ker mi teže že sedmi križ na hrbet.

Za Savo ne teče samo voda, temveč tudi zganjica, ne sicer po širokem koritu, ampak po grlu živih Posavcev. Zganjico kuhajo kmeje, za kar pa morajo imeti dovojjenje Kmetiča. Micika je pa kar staro dovojjenje popravila in ga predložila v kontrolo. Finančni poznavci je pa očekujeta v spolovitje s policijem skupaj. Obsodili so mesto na 5 dni, no, sem pa za ta čas prekrbljen s preljubim kruhkom, saj sem pošten mesec, pa mi nihče ne da službe, ker mi teže že sedmi križ na hrbet.

Uršljevec Joža iz Ljubljane ima na Miciku tako-like na koruzi. Micika Joži včasih tudi gospodinji. Pa je našla pri njem lepe nove dokolenke in jih prodala. Jože je bil zelo bud in je avgusta letos priletel na Glince in Mickini prijatelje Neži, kjer je našel svojo ljubico. Micki je na staro dovojil jo do sodeloval. Gostilnica Pepca pa ni misila države golufiju, imela je potrdila za 10 litrov in tega je popravila na 5 litrov, kar je stane 200 Din globre. Micika bo po odsej svoje nasvetne delila novim tovarisci, ki jih dozdaj še ni poznala; posili je bodo našreč vpisali za 2 meseca v »Arestantovsko društvo«.

Uršljevec Joža iz Ljubljane ima na Miciku tako-like na koruzi. Micika Joži včasih tudi gospodinji. Pa je našla pri njem lepe nove dokolenke in jih prodala. Jože je bil zelo bud in je avgusta letos priletel na Glince in Mickini prijatelje Neži, kjer je našel svojo ljubico. Micki je na staro dovojil jo do sodeloval. Gostilnica Pepca pa ni misila države golufiju, imela je potrdila za 10 litrov in tega je popravila na 5 litrov, kar je stane 200 Din globre. Micika bo po odsej svoje nasvetne delila novim tovarisci, ki jih dozdaj še ni poznala; posili je bodo našreč vpisali za 2 meseca v »Arestantovsko društvo«.

Uršljevec Joža iz Ljubljane ima na Miciku tako-like na koruzi. Micika Joži včasih tudi gospodinji. Pa je našla pri njem lepe nove dokolenke in jih prodala. Jože je bil zelo bud in je avgusta letos priletel na Glince in Mickini prijatelje Neži, kjer je našel svojo ljubico. Micki je na staro dovojil jo do sodeloval. Gostilnica Pepca pa ni misila države golufiju, imela je potrdila za 10 litrov in tega je popravila na 5 litrov, kar je stane 200 Din globre. Micika

All zasledujete termin za
Polnočno sonce ? ? ?

Pogreb Andreja Senekoviča

Pred hišo žalosti na Prulah so se zbrali včeraj kmalu po 15. narodne in kulturne organizacije, mnogostevilni prijatelji in pokojnikovci učenici, da spremljajo pokojnega prvomestnika CMD Andreja Senekoviča na njegovi zadnji poti. Med splošno tišino je po cerkvenih obredih, ki jih je opravil Šentjakobski župnik g. Barle, zapel združeni pevski zbor pod vodstvom g. Mateje Hubada v srce segajočo »Vigred se povrne«, na kar se je v imenu CMD poslovil od pokojnika njegov prijatelj, sotrudnik in družbin blagajnik g. notar Aleksander Hudovernik s kratkim govorom, v katerem je očrtal pokojnikovo nesobično in idealno delovanje v obrambi naše narodne posesti. Zaključil je z objubijo: »Mi, ki smo izgubili s Teboj svojega vodnika, Ti danes slovesno objubljamo, da bomo nadaljevali Tvoje delo, dokler ne posije solnce naše narodne svobode na vse naše pokrajine. Ne, ne, ne — Ti, Andrej Senekovič, nisi umrl. Ti boš večno živel v naših srčih, v naših dušah in v srcu Te bomo nosili do zadnjega dne. Iskreni govor je na vse globoko vplival.«

Nato se je razvil žalni sprevod; na čelu je korakal oddelek pehote, a za krsto, obdano s častno vojaško stražo, so stopali poleg rodbine zastopniki ob-

lasti, vojske in korporacij, veliki župan dr. Vilko Baltič, vladni komisar mestne občine Vlad. svet. Anton Mencinger, skoraj vsi odborniki CMD s častnim prvomestnikom msgr. Tomom Zupanom na čelu, nekdanji družbin tajnik kanonik dr. Ivan Svetina, šef prosvetnega oddelka dr. Dragotin Lončar, predsednik višjega deželnega sodišča dvorni svetnik dr. Janko Babnik, delegat ministranci dr. Savnik, mnogoštivilni zastopniki profesorskega zbora srednjih šol, zastopnice raznih ženskih humanitarnih in narodnih društev in gospo Franjo Tavčarjevo na čelu, zastopniki gospodarskega naprednega društva za Šentjakobski okraj, gojenke Šentjakobške šole in velika množica drugega občinstva. Žalni sprevod je zaključil drugi oddelek vojske.

Sprevod je krenil s Pruli za Gradom proti Sv. Križu na pokopališče; ne veemo, iz katerega vzroka; mnogoštivilno občinstvo se je namreč v špalirju zbralo po Florijanski ulici in na Starem trgu, toda sprevod ni šel tam. Pri kapelici ob Kette-Murnovi cesti so pevci zapeli »Blagor mu!«, na kar je sprevod krenil na pokopališče, kjer je vojaštvu po končanem cerkvenem obredu oddalo pokojniku zadnjo častno salvo.

Prosветa

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

DRAMA:

Sreda, 20. oktobra: Drugi breg R. D. Četrtek, 21. oktobra: Hlapci. R. B. Petek, 22. oktobra: Vojloški koncert Saše Popova. Izv.

Sobota, 21. oktobra: Joy. R. C.

OPERA:

Sreda, 20. oktobra: Tannhäuser. C. Četrtek, 21. oktobra: Gianni Schicchi, Glumci. Gostuje tenorist g. Pavel Vlahovič. A

Petak, 22. oktobra: Zaprt. Sloboda, 23. oktobra: Otello. E.

Nedelja, 24. oktobra, ob 15: Grofica Marica. Izv.

Ponedeljek, 25. oktobra: Zaprt.

Tannhäuser v Ljubljani

Repriza ali premijera Tannhäuserja, — saj je od prvih dñiljiljanske sezone preteklo več kot troje mesecov — je šla v nedeljo ob nekoliko zmernem odobravanju, a veledostojno preko našega odr. V režiji g. Knittla in pod glasbenim vodstvom direktorja g. Poliča je pel Hermanna g. Betetto, Tannhäuserja g. Knittl, Wolframja g. Holodkova, Walterja g. Kovač, Biterofla g. Janko, Henrika g. Mohorič, Reimnara g. Zupan, Elizabeta g. Žaludova, Venero ga. Thierry-Kavčičkova in pastirka ga. Ribičeva.

Predigro je operni orkester absoluiral v koncertni formi eksaktno in kreko začrtnano. V strastno zagnanem srednjem delu se bo v bodoče sigurno izgubila mala meglenost višjih godal. G. Polič in orkester sta kvitirala buren aplavz žentlmenski pravilno. Prvi del prvega akta je scenično pač nejtežavniji. Z našimi malimi sredstvi se moremo le deloma in skromno približati Venerinemu bivališču in čutnost bičajočemu bakaniju večjih odrov. Odgovediti se moramo gracijsam, amoretem, raznim mitičnim simbolom ljubezni, vodopadu itd., ter se zadovoljiti z res lepo opremljenim ozadjem, živahnim vrvenjem raznih bitij in skromnim ležiščem Venere. Partija Venere (soprano) je za go. Thierry - Kavčičkovo nekoliko visoka, vendar česar tripi blagovlasi njene pesmi v višini. Tako v prvem, kot poslednjem aktu bi si želel, da bi stopila nekoliko bolj iz svoje rezervnosti ter se strastveno razgrela.

G. Knittl v začetku scene ne leži ob njenih nogah baš graciozno zlekni. V potezu vse opere so njegove kretanje preveč

eksplozivne, kar je pri njem postala že manira. Glasovno je svež in zmagovit. Žal, da mu ni dan mehak piano, zapeljiv dolce in se njegov heroični tenor podaja najlepše v razburljivih, strastnih in epičnih epizodah. Zato je kot pevec zmagal v opernem »pregrešenju« ljubezni v II. aktu in zlasti v težki priповesti o svojem romanju III. akta, enega najnapornejših Wagnerjevih mest.

Izpremembo slike v I. aktu sicer naznana orkester s silnimi udari, padajočimi oktavami itd., a običajen je tu tudi grom za sceno, ki omami poslušalca, da ne vidi premikajočih se kulis. Mesto malega znamenja bi si želel v tej izpremembi jasno vidno Marijino soho. Obe slike, pomlad v I. aktu in jesen v III., sta zelo lepi, zlasti zadnja s padajočim listjem. Vsa čast našemu gledališčemu slikarju. Tudi II. akt z grandiozno, lepo okrašeno pevsko dvorano, je več.

Pastirček naj poje svojo priprosto, a vendar intonacijsko težko pesem zatlibit, vendar sprememjanjem, ker posamezni toni harmonija za odrom niso zadostna intonacijska opora. Pesem starejših romarjev, na pravljajočih se v Rim, tudi ni bila najčistejša, no, je v svojem in capella delu pač dovolj težka.

Zivahnina je bila četrta scena. Seveda je zasedba rogov (Wagner jih menda tu hoče kar 12) pri nas žal skromna in to kar v vseh orkestrih. Ljubljivju in vseskozi razumevajoč svojo plemenito in idealno vlogo tudi in odrekajoče se ljubezni je Wolfram g. Holodkova. Močno se prikupe takoj, a še posebej v II. aktu in kar najbolj v III. s pesmijo k večernici. Ne vem, kako da ni posebno ogrel krasni septet v finalu I. akta, ko je to vendar biser operne muzike.

Pavza med I. in II. aktom je trajala preko 40 minut. Razumljiva je tu dalja pavza, a tako dolga utrudni. Pri prvi predstavi Tannhäuserja z nezdostno vežbo in tehniko v Dresdenu je trajala celo samo 25 minut in še to je bilo publiku preveč. Sploh je bil tempo predstave nekam preveč zategnjena.

Elizabeta, silen kontrast pohlepne Venere, je ga. Žaludova pela in igrala ganljivo in iskreno občutno. Zelo simpatična je bila Elizabeta zlasti v svoji prekrasni molitvi III. akta. G. Betetto je bil dostojanstven grof in je dal II. aktu močan dvig. Znani uvodni marš 4. scene je bil blesteč in zborovsko izvrstno podan. Vsa ta slika je

— Kaj pa ti — ali bi ne hotela iti na ta zeleni in vijoličasti bal? Saj gres lahko tudi brez mene, ako te nika.

Odločno je odkimal z glavo in vse njen telo je izražalo odpor, kakor da vidi pred seboj polža ali zelo umazanega capina.

— Jaz... Ah! Kako si moreš kaj takega sploh misliti? V gneči in na razpolago vsem tem pohtovenom rokanem! Kai hočemo: nisem tercijalka, toda če pomislim, kaj vse se lahko zgodidi na maskaradi, se upira ves moj organizem. Ne, za vse na svetu bi ne šla v to jamo strasti in razvratu.

Opt na pregrajo lože nad glavnim hodnikom je misil na svojo idealno ženo in opazoval dve krepki roki, ki sta objemali pred njim goli hrbet neke sultanke. Rok beneškega magnata sta se poglavljali v žensko meso kakor v testo. Ker je misil na njo, je takoj zadrhtel, ko je zasljal kraj sebe znani kašelj svoje žene »hm, hm«. Obrnil se je in zagledal visoko, gosto zastro masko, sedečo kakor Amazonka na pregraji. Bila je lepa pijeretka. Srebrna, teminomodra tančica se je lesketala kakor morska školjka, ki lovi pri mesecini svoj plen. Brezkrbno je drsala s peto po pregraji. Videle so se samo svilene nogavice in roka v črni rokavici, oprta ob bok. Čakal je, da se kašelj ponovi, a ni se ponovil. Dve po-

dolgovati odprtini v maski, ki je bila zadaj skrbno zapeta, sta propuščali samo nerazločni sijaj njenih temnih oči.

Malo je manjkalo, da je ni nehote poklical:

Irena!

Toda premisil si je, ko se je spomnil lastne laži. Tudi glas nji skušal spremeniti, ker je dobro vedel, da bi se mu to ne posrečilo. Pierot se je malomarno popraskal po stegnu. In vznemirjeni mož si je oddahnil.

— Ah... To ni ona.

Toda pierot je potegnil iz žepa plotočato zlato škatljico, jo odpril in vzel iz nje barvilo za ustnice. In ljubosumnji mož je spoznal staro tabatiero, okrašeno znotraj z zrcalom, ki jo je podaril zeni.

Levo roko je položil tako naglo in teatralno na srce, da ga je maska opazila.

— Kaj je to priznanje ljubezni, vijoličasti domino?

Ni odgovoril Bil je tako presenečen in razburjen, da mu je zastala beseda v grlu. Slišal je glas svoje žene. Maska ga je pa gledala v jahalni poz. z glavo na stran kakor počasi slavček. Skomilzgnila je z rameni, skočila na hodnik in izginila v gneči. Njen odhod je zdramil ljubosumnega moža iz zamšljenošči. Bil je ves iz sebe od jeze. Za njo se je znova zamislil, potem je počasi vstal in odšel za svojo ženo.

šim dobrim znancem iz prejšnjih sezon se je videlo, kako so hoteli podati svoje najboljše; a čeprav smo jim tudi sicer priznavali dobro voljo, se je tokrat videla močna in izkušena režiserjeva roka; ni zadoščalo, da zna vsak igralec svojo vlogo, mavec jo je moral podati tako, kakor si jo je režiser zamislil; edino tako je tudi moreč dosegli enotno in skupno igro, dosegli popoln uspeh predstave in s tem zadovoljstvo igralcev samih. Ta novum na mariborskem održi iskreno pozdravljam.

Vsa dolga je bila podana z dvekratna presledkom; scenerija je bila vedno veličastna. Vsi igralci, centralne osebe Veronike (Kraljeva), Hermanna (Grom), Friderika (Železnik), Jelisave (Bukšeková), zadnjega sluge in stražarja so se odlično izkazali. Bil je res lep večer, ki ga tudi aže, kakšna naj bo prihodnja sezona. Otvoritev nam jo tako obeta in mi jo z veseljem pričakujemo. — Dr. P. Strmšek.

*

Drugi večer sezone nam je nudil komedijo »Moral«. Radi lepe nedelje, ki je pol Maribora izvabila na izlete, je bilo gledališče skoraj prazno. Vsebinsko globoka, iz življenja zajeza satira je na našem održu mestoma prehajala preveč v karikaturo. Posamezne maske so naravnost nemogoče. Želimo, da naš dramski ensemble stremi po izpopolnitvi in da se posamezni igralci otežijo stereotipnosti. — Čujemo, da pride že ta teden na vrsto prva opera.

*

»Pogumno krojaček« pri Šentjakobčini. V soboto 23. t. m. zvečer ob 20. in v nedeljo 24. t. m. popoldne ob 15. ter zvečer ob 20. vprizore Šentjakobčani Drinklerjevo štiridejansko pravljico s petjem in godbo »Pogumno krojaček«. Pravljica se vrši daleč za devetimi gorami, kjer vlada mogočni kralj Sloboden. — Predprodaja vstopnic v kavarni Zalaznik na Starem trgu.

Tenorist g. Pavel Vlahovič gostuje iuteri v četrtek zvečer v vlogi Cania v Leoncavallovi operi »Glumci«. Vlahovič je eden najboljših jugoslovenskih tenoristov, ki si je posebno v Nemčiji, kjer je dosedaj deloval, pridobil velik ugled in gledališki sloves. Umetnik je Hrvat iz Vojvodine, ju studiral muziko na državnem konservatoriju v Budimpešti, bil nekaj časa kapelnik v Novem Sadu, nakar se je posvetil izključno le pevskim karijeram. Dosedaj je nastopal v raznih velikih gledališčih Nemčije, predvsem v Dresdenu in Berlinu. Letošnjo sezono je prišel kot pevec prvak v domovino ter priredil v Zagrebu 9. oktobra koncert z največjim uspehom. Z istim uspehom je nastopal tudi v zagrebski operi v vlogi Cania, katero ima naštudirano v materinem jeziku. 25. oktobra in 1. novembra gostuje v beografski operi. Predstava se vrši za abonente reda A.

Vojniški virtuoš Saša Popov je eden onih redkih umetnikov na gosil, ki si je v najkrajšem času pridobil evropski sloves. Razmeroma še mlad deluje kot profesor konservatorija v Sofiji. Večino svojega časa pa porabi za svoje umetniške koncerne, katere je do sedaj priredil v vseh večjih mestih Srednje Evrope, kjer ga publike in kritika naravnost navdušeno sprejemata. Isto tako je bil sprejet njegov lanski koncert v Ljubljani v Leoncavallovi operi »Glumci«. Bo te dni imela čast in priliko čuti tudi mariborska in celinska publike. Za petkov koncerta ali kitajskim zidom, da bi svet nječesar ne slišal o lužiških Srbih. Nemški vlad je obdrila vsem lužiškim Srbom, ki so hoteli potovati na zlet v Prago, potne liste brez navedbe razlogov. Tudi saksionska vlada je hotela odbiti izdajo skupnega potnega lista, češ da so tak potni listi po neki višji naredbi dopustni samo za državna, ki potujejo v višjih nemških ciljih, bodisi kulturnih, ekonomskih ali političnih. To pa da ne velja tudi za zleta narodnih manjšin. Na to opozarjam zlasti Savez narodnih manjšin v Nemčiji in kongres evropskih narodnih manjšin. Se le tri dni pred zletom je odgovorila saksionska vlada na številne urgence, da lahko izda mesto zahtevanega enega potnega lista za 300 oseb sam potni list za 12 oseb. — Drugi del te številke »Sokolski listov« prima početila o sokolskem pokretu v Lužici. Našim sokolskim društvom in prijateljem Sokolstvu priporočamo, da podporo delovanju lužičkega Sokolja z naročitvijo »Sokolski listov«. Letna naročnina znača samo 3 nemške marke. Narečila naj se pošljajo na naslov: Bautzen, Lauengraben 2. II. Sachsen.

Kratki izkaz iz klasičnih in modernih točk. Na klavirju spreminja umetnika pianist g. Fred Grone, ki nastopi tudi v dveh samostojnih klavirskih točkah Koncert se vrši v petek 22. t. m. v dramskem gledališču in velja za koncert navadne dramske, deloma pa tudi znanje dramske cene. Predprodaja vstopnic v opernem gledališču.

Sokol
„Sokolski listi“
(Glasilo lužiških Srbov.)

V Budini izhajajo »Sokolski listi«, meničnik, ki ga izdaja lužičko-srbski Sokolski Savez kot organ srbskega Sokolstva. Urejuje ga ustavnitelj lužičko-srbskega Sokola in sedanji tajnik Saveza dr. Herman Šleca. Te dni je izšla septemberška številka, ki je posvečena VIII. Sokolskemu zletu v Pragi. V uvodnem članku razpravlja urednik o uspehih zleta, o ponenu Sokolstva za slovanstvo in o intrighah proti Sokolu radi Hušove proslave. V drugem članku »Mi in zlet« naglaša avtor, da nemška vlada ne more braniti lužiških Srbom, da vzdržujejo zvezne z ostalimi slovenskimi narodi in državami, ker ravno stranke, ki stoje blizu nemških vlad in celo vlada sami naglaša potrebo kulturnih zvez in stikov z Nemci, ki so »odcepjeni« in podjarmljenci. Nemški »Turnverein« prireja izlete v ČSR in tam javno nastopa. Nemci hočajo Srbe obdati s platom ali kitajskim zidom, da bi svet nječesar ne slišal o lužiških Srbih. Nemški vlad je obdrila vsem lužiškim Srbom, ki so hoteli potovati na zlet v Prago, potne liste brez navedbe razlogov. Tudi saksionska vlada je hotela odbiti izdajo skupnega potnega lista, češ da so tak potni listi po neki višji naredbi dopustni samo za državna, ki potujejo v višjih nemških ciljih, bodisi kulturnih, ekonomskih ali političnih. To pa da ne velja tudi za zleta narodnih manjšin. Na to opozarjam zlasti Savez narodnih manjšin v Nemčiji in kongres evropskih narodnih manjšin. Se le tri dni pred zletom je odgovorila saksionska vlada na številne urgence, da lahko izda mesto zahtevanega enega potnega lista za 300 oseb sam potni list za 12 oseb. — Drugi del te številke »Sokolski listov« prima početila o sokolskem pokretu v Lužici. Našim sokolskim društvom in prijateljem Sokolstvu priporočamo, da podporo delovanju lužičkega Sokolja z naročit

**Ali zasledujete termin za
Polnočno sonce ???**

Dnevne vesti.
v Ljubljani, dne 20. oktobra 1926

— Raspisane službe. Pri višjem deljenem sodišču je raspisano mesto pisarniškega uradnika s previcami uradnik II. ali III. kategorije. Prošnje je vložiti do 10. novembra t. l. na predsedništvo višjega deljenega sodišča v Ljubljani. — Pri okrajnem sodišču v Ptiju je raspisano mesto izvršilnega uradnika. Prošnje se vlagajo na predsedništvo okrožnega sodišča v Mariboru do 15. novembra t. l.

— Naležljive bolezni v ljubljanski oblasti. Po uradni statistiki, ki jo objavlja veliki župan, je bilo dne 30. septembra zabeleženih v ljubljanski oblasti: 42 slučajev tihih bolezni, največ v krščem in brežiškem srezu (8) in nato v Ljubljani (8), 11 slučajev griže, (v Novem mestu 7), dalje 12 slučajev škrlatinke, (v Ljubljani 7), 7 slučajev oščic in 9 slučajev davice, (v Ljubljani 3).

— Velik deficit zagrebške mestne upravljice. Zagrebška mestna upravljica je prešla v likvidacijo. Pri končnem zaključku računov se je ugotovilo, da znaša celokupni primanjkljaj nad 4 milijone Din. O zadevi bo se občinsko razpravljati zagrebški občinski svet. Opozicija zahteva, da se zadeva točno prešče in ugotovi, kdo je zadrivil deficit, ker je znano, da upravljica ni plačevala uniknih državnih, niti občinskih davkov ter se ves obrat vrnil v mestni režiji, tako da so bili stroški minimalni.

— Iz novomeške okolice nam pišejo: Dasi smo knej ob trgovci jasne dni, naši ljudje niso bili jasni, veselji obrazov v vinogradih, zakaj trgevale se je že slabše obnese, kakor smo si mislili. Vinska letina ni ne po količini, ne po kakovosti tak, da bi je bili veseli. Za jabolka, ki smo jih celo vogni izvozili, smo dobili več kakor bi nam vrgel jabolčnik. Modri gospodarji skrajo sveže sadje spraviti v denar in ga ne prešajo več toliko, ko prejšnja leta. Hruške pa nekaj suše, nekaj sprejajo za domačo pijačo. Kostanje je precej in je že dosti lep, orehi so pa boli drobni. V gozdu vse preveč pojte sekira. A hoja ne zraste v enem letu kakor pšenica. Nastale bodo golice na mestu današnjih temnih gozdov. To je raka pot v narodnem gospodarstvu. Tudi bukovi gozdji so nekam bolj žalostni. Nagla izprenoma temperature zadajo zimo povzročila, da so pokala debla. Ljudje jih sekajo, saj drugače jim ne kaže, ker bi se itak prejalisli posušile.

— Izplačilo kuponov bosanskih agrarnih obveznic. Finančno ministrstvo je dalo generalni direkcijski dolgov na razpolago 2,527.700 Din v svrhu izplačila devetega kupona 4% posojila za likvidacijo agrarnih odnosjev v Bosni in Hercegovini iz 1. 1921.

— Za rezervne oficirje. Ministrstvo vojske in morn. je izdalo pod Dl. Br. 32796 od 22. septembra 1926. pojasnilo, da se vežba rezervnih oficirjev, predvidena v čl. 252 zakona o ustroju vojske in mornarice, začne od dneva nastopa službe pa do razvrestile. Službeni prejemki pa v slučaju vežbe pritičajo rezervnim oficirjem v smislu čl. 283. zakona o ustroju vojske in mornarice od dneva odhoda iz kraja stanovanja na vežbo, pa do povratka domov po končani vežbi.

— Najstarejši človek v Jugoslaviji umrl. V selu Zubčiči v Bosni je umrl najstarejši človek Jugoslavije in sicer neki Matja Frančič, ki je bil rojen 1. 1800. Star je bil torej točno 126 let. Pokojni je bil tekmo svojega življenja trikrat poročen. Bil je do zadnjega popolnoma član in zdrav. Na dan svoje smrti je prinal govedo s pašo domov, nato je ljudem pripovedoval o turških časih, med pripovedovanjem pa je nemadoma umrl.

— Za poplavljence je prejela naša uprava 50 Din od g. J. Muleja iz Mengša. Hrvata!

— Veliki požar v Belovaru. V noči od od torka na sredo je divjal v Belovaru strahovit požar, ki je ogrožal vse mesto. Krog 6. ure zvečer je nastal ogenj v opekarji Viliama Lauša, ki stoji na periferiji mesta. Tuk tovarne je bil velik parni mlini. Še predno je uradništvo uspelo obvestiti gasilno društvo, je bilo oboje poslopji v plamenu. Čez četr ure je doseglo gasilno društvo. Radi pomanjkanja vode pa je bila reševalna akcija zelo otežljena. Pri tej prilikli se je ponovno pokazalo, kako nujno potrebuje Belovar moderen vodovod. Vodo so držali iz neke jame, ki je bila kmalu prazna. Gasilci so se moralni ometati samo na obrambo sosednjih poslopij, dočim iz gorečih poslopij ni bilo mogoče niteesar več rediti. Požar je trajal vse noč. Plamena so švigelj visoko v zrak. Nad celim mestom so se sipali ognjeni utrinski, tako da so bile tudi druge hiše v nevarnosti. Prebivalstvo je vse noč nosilo vodo, da prepreči razširjanje ognja. Skoda je ogromna in se ceni na več milijonov Din. Prizadeti so tudi mnogi delavski družini, ki so imeli v teh poslopjih svoja stanovanja in so izgubila skoraj vse premoženje. Kako je ogenj nastal, še ni pojasnjeno.

— Posesilnice obligacij vseh vrst, kranjskega, ogrskega, bosanskega in drugih posojil, ki imajo iste v raznih depotih, opozarjam na današnji oglas "Obligacije".

961/n

— Vlomi v poštni urad. Vlomi v poštni urade se mnoge. Vlomci nimajo pri tem pravilih uspehov, ker poštni uradi centrali v Ljubljani dnevno odpisujejo vso po dnevi nabranje gotovino. Danes ponori so, kakor nam kratko javljajo, neznani vlomci včerjko skozj okno v poštni urad v Smarje-Saško, ki je na srednji voz. Imeli so le

slab uspeh. Odnesli so ročno blagajno, v kateri je bilo 266 Din gotovine.

— Samo železničarji bo dne 29. oktobra t. l. ob 16. uri predaval v Žolski sobi na postaji Ljubljana gl. kol. zdravnik Dr. Fedor Mikič o alkoholizmu. Vse železničarje vabi k temu informativnemu predavanju odbor društva -Trenost.

**Presenetljivo
lepo blago**
za domače plačke v vsaki množini na drobno prodaja po neverjetno nizkih cenah

Drago Schwab, Ljubljana

Iz Ljubljane

— Novinarski koncert se bo, kakor vsako leto, vršil tudi letos na praznik udejnjencev dne 1. decembra v veliki dvorani Unions. Ker je to v celoti edina novinarska prireditve v Ljubljani in je njen dober namenjen novinarskemu pokojninskuemu skladu, opozarjam na njo vse organizacije in jih prosim, da ne privajejo istočasno svojih prireditv. To tembolj, ker bi časopise ne moglo delati reklame za konkurenčne prireditve. — Odbor ljubljanske sekcije J. N. U.

— Veličinski dar za poplavljence. G. Andrej Sarabon, veležec v Ljubljani, je daroval ob priliku Vlomice obstoja, je tvrdko za poplavljence v pothovgradi Žirovski in poljski okolici znesek 10.000 Din, ki ga je izročil g. velikemu županu ljubljanske oblasti. Bodil mu za ta plemenit, človekjavni dar trecemo v imenu prizadetega prebivalstva najtopljejši zahvali.

— Tako? Ko je prišlo do sprememb na magistratu, se je splošno mislilo in podarjalo, da znači knenovanje vladnega komisarija prvi korak za občinsko volitve. Zato se proti spremembam ni pojavil nikriti odpor. V včerajšnjem glasilu ljubljanskih radičevcev in tudi radikalov pa čitamo, da je spremembu na magistratu smatrali kot uspeh združenega odločnega nastopa ljubljanskih vodstev NRS in HSS. Ne vemo si, v koliko bi mogla biti zamenjava generalov, ki so vodili mestne posile nepristransko in uspešno, z vladnim komisarjem, o katerem smo prepričani, da jih bo vodil ravnotak nepristransko in uspešno, politično uspeh, značilno pa je vsekakor, da v notici ni niti besedice o novih volitvah. Ljubljanska javnost prizadeva sedaj, da bosta ljubljanski vodstvi SKS in NRS pokazali svoj vpliv v Beogradu s tem, da dosežeta pri svojih ministrih tudi skorajšen razpis občinskih volitev.

— Skupina Obračna zadruga za sodni okraj Ljubljano. Zveza obrtnih zadrug v Ljubljani ustanavlja novo Obrtno zadrugo, v kateri bodo včlanjeni vsi oni obrtniki ljubljanskega sodnega okraja, ki ne pripadajo doslej še nobeni zadrugi. Ustanovitev zadruge je nujno potrebna, ker se ravno pri obrtih, ki nimajo svoje zadruge, vedno opaža, da ni dovolj poskrbljeno za obrtniščaj ter da je ravno v teh obrtih šumarsvo načeljaj razvito. Obrtništvo, ki nima svoje zadruge, je v obrtih zadevah prepuščeno samemu sebi in nima nikogar, na katerega bi se v stvareh, ki se tičajo obrti, moglo obrniti. Novoustanovljeni zadrugi bodo pripadali kot člani tudi vsi oni obrtniki v Ljubljani, ki niso včlanjeni še v nobeni zadrugi. Zveza obrtnih zadrug je poslala pred kratkim vsem pri ustanovitvi zadruge v poštev prihajajočim obrtnikom pristopno izjavo, ki jim je dala primeren rok za izjavo. V nedeljo, dne 24. t. m. se bo vršil v prostorih Zveze obrtnih zadrug Aleksandrovca cesta 2/l. ob 9. dopoldne seštevanje, na katerem se bo izvolil prizadetni odbor. Vsi gg. obrtniki, ki so prejeli od Zveze vabilo, naj se tega važnega seštevanja zanesljivo udeležijo.

— Prodajalcji turskega medu. Iz Sarejeva in drugih bosanskih krajev je priložno letos veliko število mladih muslimanov, ki prodajajo po ulicah takozvani »turški med«, katerega mladina prav radi kupuje. Imeli so zadevno obrtno dovoljenje. Zastopniki ljubljanskih domačih slavičičarjev so pokrenili akcijo, da se Bosancem zabraní prodaja po ulicah. Magistratni gremil je na svoji zadnji seji sklenil, da prepove po mestu vsega prodajalca turskega medu in je policija naprošena, da strogo zasleduje prodajalcev tih slavičičarjev.

— Mladinske filmske predstave ZKD. Zveza kulturnih društev v Ljubljani namestava prirediti v tekoči sezoni več poučnih filmskih predstav. Pri teh predstavah, namenjenih v prvi vrsti dijaštvu in šolski mladini, se bodo predvajali izključno potopisni, naravoslovni in zdravstveni filmi, obenem se bodo vršila pri tej prilikli tudi razna poučna predavanja. Prva takšna mladinska prireditve se vrši v nedeljo 24. t. m. v prostorih Kina Matice. Vršita se dve kinopredstave, pri katerih se bo predaval lep, nazoren film iz življenja čebel, film o lovju na krokodile, o lovju bliserjev in končno zdravstveni film o pravilnem načinu življenja po predpisih higiene. Vsi ti filmi so zelo poučni ter jih šolski mladini in dijašči toplo priporočamo. Ker skuša ZKD s temi prireditvami podprtati delovanje šole in koristi mladini, naprosto tudi vsa ravnateljstva srednjih, meščanskih in osnovnih šol, da našo akcijo čim bolj podprtajo ter mladini priporočajo obisk takih prireditv.

— Vlomi v poštni urad. Vlomi v poštni urade se mnoge. Vlomci nimajo pri tem pravilih uspehov, ker poštni uradi centrali v Ljubljani dnevno odpisujejo vso po dnevi nabranje gotovino. Danes ponori so, kakor nam kratko javljajo, neznani vlomci včerjko skozj okno v poštni urad v Smarje-Saško, ki je na srednji voz. Imeli so le

— Iko jugoslovenskih sester v Ljubljani bo imelo redno odborovo sejo v četrtek 21. oktobra ob 5. in pol popoldne. Zglaša naj se tudi članice, ki žele legitimacijo za četrtni vožnjo k kongresu Narodnega Ženskega Saveza na Bledu. 959-n

— I Drustvo »Trenost« ima svoj redni sestanek v sredo 20. t. m. ob 19. v klavirski sobi moškega učiteljstva. Dnevi red: Predavanje brata Horvata star.: »26 let abstinenca«. Razgovor o posetu zdravstvenega doma v Lukovici ob otvoritvi. Službenosti.

— I Popravek. V izkazu darov za poplavljence je tiskarski skrat napravil neurja po vinogradih. Grozje zelo gnije in se bo letos povprečno za 50% manj naprešalo kot lani. Pač pa je letosni pridelek kvalitativno boljši od lanskega. Popravek ima mošt 17 do 19% sladkorja. Cene so precej poskocile, vendar pa je še zelo malo kupcev. Največ pokupilo gostilničarji, dočim vinski trgovci še čakajo.

— I Prvi sneg na Pohorju. Zadnje dni je zavala zelo hladno vreme. Dasi je bil minimalni petek zaznamovan kot najbolj topel jesenski dan — opoldne je kazal termometer 32° — je zavala v ponedeljek občuten mráz, vrhove Pohorja pa je pokril prvi sneg ter oznanjal dočim.

— I Vlom v jezuitski samostan. Javili smo že, da je dvakrat zaporedoma po noči napravil posez nezan slabosedež v jedilno shrambo očetov jezuitov na Poljanah. Ker so očetje postavili straže, je tar svoj posel za nekaj časa opustil. Včerajno noč jih je zopet posetil ter jim odnesel raznih jedil, kolačev, sira, masla, sadja in cejlko kozarje. Napravil je za 350 Din skode

— I Mesto venca na krstu svoji umrli g. kolegi Heleni Premelčevi, mag. uradnik, so zbrala magistratne uradnice Din 400 za poplavljence.

— I Klavir v mariborski okolici je bil zavala zelo hladno vreme. Dasi je bil minimalni petek zaznamovan kot najbolj topel jesenski dan — opoldne je kazal termometer 32° — je zavala v ponedeljek občuten mráz, vrhove Pohorja pa je pokril prvi sneg ter oznanjal dočim.

— I Legar v Mariboru. V mariborskem bogoslovju se je pojavil trebni legar. V ponedeljek je obolel bogoslovec E. Kocbek Pečikan, zdravnik je takoj odredil prevoz v izolatorico mariborske bolnice. Legarja v Mariboru že dolgo ni bilo.

— I Odprtka sleparija. Letosno pomlad je neki prevejten slepar ogoljil več mariborskih trgovcev. V traffiki se je pojavil elegantly oblečen gospod ter zahteval večjo množino kolekov. Trajkantje so bili dobrega posla veseli in so mu rado volje ustregli. Zahteval je, naj mu spravijo koleke v kvarteto in jo zavlepi. Pred vsemi je vrgel načrt kuverte s koleki v svojo aktovko. Ko je hotel plačati, je opazil, da nima dovoli denarja. Zato le vrnill kuverta trgovcu. Trgovcu pa je gre do denar. Ko ga dolgo ni bilo nazaj, je trgovnik kuvert zopet odpril da bi koleke spravil. Na svoje začudenje pa je zapazil, da je v kuverti mesto kolekov star papir. Na ta način je ozloučil v Mariboru tekom ene ure tri trajkantje, nato pa iz Maribora izginil. Sedaj so izselili sleparja v osebi nekega Karla Spiese, ki je zabeležen v policijskih registrih kot mednarodni slepar. Prijeli so ga v Monakovem kleru in izvrgli več sličnih sleparjev.

— I Vprašanje inkorporacije občinskih občin. Te dni se je vršil pri velikem županu sestanek zastopnikov občine Krčevina, na katerem se je razpravljalo o priključitvi občine k mestni občini Zastopnik občine se v principu pristal na to in se bo v prihodnjih dneh vršila seja občinskega sveta, ki bo formalno sklepal. Bilo bi umestno, da bi temu vzgledu sledile tudi ostale občinske občine.

— I Vprašanje inkorporacije občinskih občin. Te dni se je vršil pri velikem županu sestanek zastopnikov občine Krčevina, na katerem se je razpravljalo o priključitvi občine k mestni občini Zastopnik občine se v principu pristal na to in se bo v prihodnjih dneh vršila seja občinskega sveta, ki bo formalno sklepal. Bilo bi umestno, da bi temu vzgledu sledile tudi ostale občinske občine.

— I Vprašanje inkorporacije občinskih občin. Te dni se je vršil pri velikem županu sestanek zastopnikov občine Krčevina, na katerem se je razpravljalo o priključitvi občine k mestni občini Zastopnik občine se v principu pristal na to in se bo v prihodnjih dneh vršila seja občinskega sveta, ki bo formalno sklepal. Bilo bi umestno, da bi temu vzgledu sledile tudi ostale občinske občine.

— I Vprašanje inkorporacije občinskih občin. Te dni se je vršil pri velikem županu sestanek zastopnikov občine Krčevina, na katerem se je razpravljalo o priključitvi občine k mestni občini Zastopnik občine se v principu pristal na to in se bo v prihodnjih dneh vršila seja občinskega sveta, ki bo formalno sklepal. Bilo bi umestno, da bi temu vzgledu sledile tudi ostale občinske občine.

— I Vprašanje inkorporacije občinskih občin. Te dni se je vršil pri velikem županu sestanek zastopnikov občine Krčevina, na katerem se je razpravljalo o priključitvi občine k mestni občini Zastopnik občine se v principu pristal na to in se bo v prihodnjih dneh vršila seja občinskega sveta, ki bo formalno sklepal. Bilo bi umestno, da bi temu vzgledu sledile tudi ostale občinske občine.

— I Vprašanje inkorporacije občinskih občin. Te dni se je vršil pri velikem županu sestanek zastopnikov občine Krčevina, na k

To in ono

Dva važna kongresa

Skoro istočasno sta se vršila te dva mednarodna kongresa, na katerih so učenjaki razpravljali o seksualnem življenju in spolnih boleznih. Prvi kongres je bil v Berlinu, drugi v Stokholmu. O prvem so obširno poročali nemški listi tako, da je naša javnost o njem več ali manj informirana. Kongresa v Stokholmu so se udeležili odlični znanstveniki mnogih držav. Prof. Almkvist iz Stokholma je referiral o spolnih bolezni na Svedskem.

Svedska je leta 1919. odpravila reglementacijo prostitucije. S tem se je pčela racionalna borba proti spolnim bolezni sploh. Na Svedskem se mora dati vsaka spolno okužena oseba lečiti, in sicer tako dolgo, da zdravniki upotovate, da je popolroma zdrava. Stroške za lečenje spolno bolnih nosi država. Svedska zakonodaja je glede spolnih bolezni zelo rigorozna. Spolno bolni ne smejo sklepati zakonov. Za kršitev tega zakonov so določene stroge kazni. Statistika spolnih bolezni na Svedskem kaže, da je ta socijalni bič najbolj razsaljal leta 1917 – 1918. Svedska se vojne ni udeležila, in ker so bile gospodarske razmere med vojno zelo ugodne, so si ljudje privoščili marsikaj, kar so prebivalci drugih držav pogresali. Sveda se tudi v spolnem življenju niso omekjili. Po odpravi reglementacije prostitucije se je začela javnost sama zanimati za lečenje spolnih bolezni. Sporedno s to akcijo je šel tudi boji proti alkoholizmu.

Prof. Jadasson iz Vratislave je posročal lečenju sifilisa s "pomočjo salvarzana". Proti temu leku so nastopili mnogi zdravniki in bolniški, a vendar je praksa dokazala, da je salvarzan zelo važno sredstvo za pobijanje sifilisa.

V Ameriki se politika podedeuje

Američani so bili nekdaj ponosni na to, da niso poznali principa dednih pravic v javnih zadevah, ki so jih smatrali izumom monarhije. Odkar so pa dobili volilno pravico, velja tudi pri njih moževa politična vloga za rodbinsko zadevo. Tako se je udomačil običaj, da prevzame po moževi smrti žena tudi njegove politične posle.

Gouvernerjem države Wyoming je bila izvoljena po moževi smrti ga. Nellie Rossova, tudi znana ga Fergusanova, ki so jo nazivali Američani kratko Ma, je prevzela po možu vodstvo državnih poslov. Pri novih volitvah guvernerja države Texas je sicer propadla, toda samo zato, ker je javnost domnevala, da je pravi guverner še vedno njen kompromitiran mož. Članica kongresa v San Franciscu Florence Kalmova je bila izvoljena pred dvema letoma v zakonodajno skupščino da zasede po moževi smrti njegovega mesta kot guverner. V državi Illinois kandidira zdaj vdova odličnega senatorja Mc Cornicka, hči bivšega senatorja in uglednega politika Marka Hannya. Ako ne bo izvoljena za guvernerko, dobi mesto v senatu. Jasno je, da te dame niso bile izvoljene radi svojih osebnih vrlin, marveč zato, ker so bili njihovi moži ali očetje odlični politiki.

Dedne pravice v politiki pa niso omejene samo na žene. Po smrti znamenega ameriškega politika in kandidata za predsedstvo Zedinjenih držav Roberta Lafoetta, je bil izvoljen senatorjem in predsednikom napredne stranke njegov sin Časi, ko je sprejemal predsedstvo Zedinjenih držav Thomas Jefferson angleške ministre v kolah, da dokaže svoje demokratično naziranje, so v Ameriki že davno milili. Tudi v Ameriki se pojavila želja po nekakem rodbinskem plemstvu. To pomeni, da je tudi popularnosti tako zvanih selfmademanov že odklenkalo.

Z otrokom plačana pnevmatika

Letos v juniju se je ustavil nekega večera pred majhno trgovino z avtomobilimi potrebskimi Johna Dowa v mestecu Italsburg v Kaliforniji avtomobil. Trgovec je stopil iz trgovine misleč, da je treba avtomobil preskrbeti z bencinom. Iz avtomobila je skočil tujec, na prvi pogled Italjan, in prošil trgovca, naj mu da dve pnevmatiki, lahko tudi stari, samo da bosta dobro ohranjeni. Obenem je priporabil, da nima pri sebi toliko denarja, da bi pnevmatiki plačal, pač pa je pripravljen putiti trgovcu nekaj v zastavo. Dobro, si je mislil trgovec, pa naj bo, samče je zastava kaj vredna.

Gino, pridi sem, je zakljal tujec in iz avtomobila je stopila mlada dama s polletnim otročicom v naročju. Kje je vaša zastava? – je vprašal trgovec misleč, da ima opraviti z norcem. Tu, gospod, najin otroček vam bo v zastavo. V bližnjih planinah imava bogate roditelje, ki nam rade volje plačajo pnevmatike, samo da prideva čim prej do njih. – se je glasil odgovor. – Saj sva se itak bala, da bo gorsk zrak Škodoval detetu, – je pripornila mlada dama. – Tu v dolini je pa toplo in ako boste skrbeli za najino dete, vam ob povratku tognato doplačava trud.

Trgovec se je popraskal za ušes, pomisli in sklenil pristati na to originalno kučjo. Otrok z ženo nista imela in njegova boljša polovica je že dan no želela poigrati se z mačkom. Mož je poklical in ko je zagledal otročka, je bila takoj navdušena zan. Kupčija je bila sklenjena in tuje sta se

odpeljala. Trgovec je čakal dan, dva, tri, teden dni, toda Italijana z mlado ženo ni bilo od nikoder. Ta čas se je trgovčeva žena tako privadila pestovanju, da je vse v skrbih gledala skozi okno in prosila na them Boga, naj nikar ne pošije prave matere po otroku. Končno se je tudi dobr John spriznjal z vlogo svetopisemskega Jožeta in tako je dobil za svoje pnevmatike naslednika.

Krvava rodbinska tragedija v Brnu

V petek dopoldne se je odigrala v Brnu krvava rodbinska tragedija, ki je vzbudila med prebivalci in splošno prešenčenje. Zakonca 7. otočja sta se že več let repirala. Žena je očitala možu, da ji daje premalo denarja za gospodinjstvo in da laži za drugimi ženskami. Mož je pa očital ženi, da zapravlja njegov denar in da se druži s sosedami, ki ga z njenom pomočjo ne prestano obrekajo. Arnoš Zukal, 34letni železniški uslužbenec, je vložil tožbo za ločitev zakona, kar je domače prepire še poostrilo. To napeto razmerje ned morem in ženo se je končalo v petek krvave tragedije.

V petek zjutraj sta se zakonca Zukalova zopet sprila. Med prepire je potegnil mož revolver in ustrelil ženo v vrat. Žena je planile v kuhinjo, mož pa za njo. V kuhinji je ustrelil drugič in zadl ženo zopet v vrat. Tako nato je planil na njo, in ženo in ji zadl težko ranec v trebuhi. Potem je nameril revolver nase in se ustrelil v usta. Krogle mu je prebila možgane tako, da je zgrudil mož na mestu mrtve. Njegovo truplo so prepeljali v mrtvačnico, težko ranjeno ženo pa v bolničko, kjer se bori s smrtno. Zakonca Zukalova sta zapustila dve hčerki v starosti 5 in 7 let. Zukal se je za svoj čin pripraval že nekaj dni poprej. Primenj je namreč napisal pismo, v katerem pravi, da je vzrok krvavega dejanja znenino sovraštvo napram niemu.

Komunist obsojen na smrt

V Nitry na Slovaškem se je vršila v pondeljek pororna obravnava proti 34 letnemu zidaru Janu Kristku o katerem smo že poročali, da je v juniju na bestijalem način umoril svojo ženo, sinčka in dv. hčerki. Kristek je bil član komunistične frakcije v mestnem občinskem zastopstvu. V juniju letosnjega leta je s kuhinjskim nožem začkal svojo ženo stičko in dve hčerki in sicer ponoči ko so vsi mirno spali.

Za pororna obravnavo je vladalo v javnosti veliko zanimalje. Ljudje so od utra do večera oblegali sodno palaco. Obravnava je trajala ves dan. Senat je stavil porotnikom glavno vprašanje gled. Štirikratnega umora ki je bilo soglasno potrjeno. Pozno zvečer je bila razglašena odsoda. Štirikratni morilec Kristek je bil obsojen na smrt.

Fordove reforme

Avtomobilski kralj Henry Ford je uvedel v svojem obratu nove reforme, ki bodo gotovo dalekosežnega vplivoma za ameriško industrijo in avno življeno vsebje. Ford ki je pred desetimi leti radikalno uvedel osemurni delavnik z najmanjšo plačo petih dolarjev na dan, je sedaj ravnotako radikalno uvedel petdnevni delovni teden. Ford se je s to idejo bavil že pred desetimi leti, vendar je takrat ni mogel realizirati. Začetkom letosnjega leta pa so v nekaterih oddelkih polagoma pričeli uvajati petdnevni delovni teden. Delavni dan bo znašal še vedno osem ur, meze pa ostanejo iste kot doslej. Reforma petdnevnega delovnega tedna bo polagoma uveljavljena v vseh panogah Fordove industrije. Kot vzhodne reforme navaja Ford povečano producijo. Z raznimi izboljšaniami metodami v obratovanju bo odslei mogoče v petih dneh fabricirati isto množino kot poprej v šestih dneh.

Veliki dijamanti

Zgodovina dijamanta Grand Condé, ukradenega iz gradu Chantilly, je obudila spomin na velikega Condéja in zgodovino velikih dijamantov sploh. Tradicija priznava, da je bil grad Chantilly priljubljeno bivališče malega velikega moža, kjer je živel z Molierom in Racinom in kjer jim je kuhal izborni kuhar, dokler ni nekega dne izvršil sa momora, ker ni dobro pripravil ribe. Tradicija dalje prinoveduje, da je nosil veliki dijamant Condé sam in da ga je nosil v kavatni, ko je premagal španško pohoto pri Roeroi. Nihče ne ve, kakšno je dobil. Niegovi potomci in predniki so imeli mnogo krasnih dijamantov. Prvi moži dijamant v Evropi je kupil Ludovik XIV. Ta dijamant, ki je prišel iz Indije, je tehtal nebrusen 112 karatov. Nihče ne ve, koliko je tehtal nedavno ukradeni dijamant Grand Condé. Znano je samo to, da je bil debel kakor palec.

Zanimivo je, da imajo vsi veliki dijamanti strašno preteklost. O kohor so ljudje govorili, da prinaša nesrečo. Kakor nebroj drugih velikih dijamantov je tverti tudi znatenit Orlov pravno oko malika v brahminkinem hramu. Tu ga je ukradel nek francoski vojak, njemu pa je ukradel kanitan in tako je prišel dijamant na amsterdamski trg, kjer ga je kupil ruski princ

Orlov za 70.000 angleških tunfov (približno 17.360.000 Din) in ga poklonil svoji ljubici, carici Katarini. To je velik temno rumeni dragulj, ki se je posneje lesketal v carskem čezlu. Dijamant Regent, ki je shranjen zdaj v pariškem Louvoru, ima še bolj burno preteklost. Našel ga je neki suženj l. 1701 ter ga v rudniku skril. Pripravljal ga je srečno v Madras. Angleški kapitan ladje, na kateri je vozil suženj svoj zaklad, je slučajno opazil, da mož nekaj skriva. Ko se je prepričal, da ima velik dijamant, je vrgel sužnja v more in se postal dijamantom. Toda prodal ga je razmeroma poceni. Kmalu je začel pititi in se končno obesil. Madrski guverner Pitt je kupil dijamant za 20.000 angleških tunfov in ga prodal takratnemu francoskemu regentu Ludviku XIV. za 134.000 tunfov. Dijamant so hrаниli v kraljevi zakladnici, ko je izbruhnila revolucija. Med revolucijo je bil ukraden. Pozneje so ga našli v neki mlaki na Elisejskih poljih in Napoleon ga je nosil pri kronanju. Republika ga je hotela pozneje prodati, pa si je premisli. Modri dijamant je pa brez sledu izginil.

Klobase v katranu

Pred enim dunajskih sodišč se je te dni razpravljaj izredno zanimiv slučaj. Zagovarjati se je moral izdelovalec klobas Alexander Novotny, radi prestopka proti zakonu o živilih. Novotnega specijaliteta je bila tako zvezna "Extrawurst", katero je prodajal svojim odjemalcem po 2.60 šilingu kg. torej po razmeroma nizki ceni, ki pa jo je pojasnila preiskava. V klobasah so se namreč nahajala precejšnje količine skroba in moke. Specijaliteta pa je imela še svojo posebno specijaliteto. Novotnega je dal klobasam na zunaj poseben sijaj. Polozil jih je namreč v katranovo vodo. Lako klobase je med drugimi jemal Novotnega tudi trgovec Wittman in ih prodajal na drobno. – Na Dunaju pa majno tudi poseben zakon o živilih, ki med drugim predpisuje, da je treba imeti na posebni tablici označeno, koliko odstotkov skroba vsebuje klobasa. Ker Wittmann ni imel teh tablic, mu je došla komisija zaplenila klobase ter ga ovadila.

Tako Wittmann kakor Novotnega sta morala pred sodiščem. Radi tablic se je Wittmann izgovarjal na Novotnega, ta pa na Wittmannova. Zanimivo pa je priznanje Novotnega, da je res, da je klobase prepleškal s katranom, da so se videte bolj okusne. Sodišč je obtoženca odsodil na bagatelo 20 šilingov globe (okoli 100 Din). Toda s katranom g. Novotnega ne bo smel več pleskati svojih klobas, katerih konzum pa bo zato znatno padel.

Trikrat okoli sveta z bergljami

Mar premore svet globetrotterjev, ki bi zasluzili posebno pozornost: Da vsekakor moramo štetiti med nje bivšega francoskega letalskega poročnika Pernota, ki se je pred tremi leti odločil, da trikrat prehodi svet v šestih letih. Poročnik Pernot je bil ranjen v bojih pri Dixmuidenu in so mu morali odrezati obe nogi.

Nenavaden svetovni potnik, ki je izredno fantastično oblečen, se je te dni pojavit v Hanovru, kjer je vzbudil velikosko pozornost. Od 1. januarja leta 1924. je prehodil že 60.000 kilometrov z leseni nogami in bergljami ter prepotoval Španijo, Holandsko, Svinco, Italijo, Avstrijo, Balkan, Pojsko, Rusijo, Zedinjene države del Kanade in velik del Afrike. Če se mu njegova namera posreči dobi na podlagi stave, ki jo je sklenil z nekim ameriškim založnikom 40.000 dolarjev, to bi bilo za tri kilometre en dolar. – Iz Hanovra se je originalni globetrotter podal proti Breunu.

X Dvetretjinski domači repertoar v italijanskih gledališčih. Italijansko gledališko podjetje Suvini & Zerbini je poslalo vsem dramatskim odrom širom Italije okrožnico, v kateri zahteva, da se ne smejte dati gledališki prostori na razpolago nobenim družbi, ki nimata na repertoarju vsaj dveh tretjih domačih del. Pohoda za ta odlok je izšla od Štiristovškega komisaria za italijanska gledališča.

X Tavrov diamante Conde za petrami. Francoska policija z vso trdovravnostjo zasleduje, tato, ki so odnesli rožnati dijamant Condé. Kakor vse kaže, je izvršilo tativno več oseb Angleška policija, sodi na podlagi prstnih otkrov v gradu Chantilly, da so pri vključu sodelovali trije mednarodni tatovi draguljev. Vsi trije so kradli pred Newyorkom, leta poleti pa so bili v južnih francoških kopališčih, kjer jih je mednarodna policija zastonil iskanja. Da bi Evropa izpolnila svoje obveznosti napram Ameriki ter ji plačala 22 milijard dolarjev (nad 1 bilijon Din), neglede na to, da ima Amerika itak že polovico vsega denarja, na svetu. Seveda ne mislijo tako vsej prilikli se tatinška trojica skriva v zasednem delu Londona, kjer jih bodo skrutili detektivi izslediti.

X Ameriški bankir in dolgori Europe Newyorskemu bankarju Lamont, član newyorskem koncerna, je misel te dni pred dijaki newyorskega vsečišča nagovor, v katerem se je izrekel proti povračilu dolgori, katere je imala Evropa plati Ameriki Izjavil je, da bi bilo smešno risiti, da bi Evropa izpolnila svoje obveznosti napram Ameriki ter ji plačala 22 milijard dolarjev (nad 1 bilijon Din), neglede na to, da ima Amerika itak že polovico vsega denarja, na svetu. Seveda ne mislijo tako vsej prilikli se tatinška trojica skriva v zasednem delu Londona, kjer jih bodo skrutili detektivi izslediti.

X Pod vlak se je vrgel pri Neaplju na tar Giuseppe Secchia, ki je bil obsojen na leto dni ječe, ker je uničil neki notarski akt in ga nadomestil z drugim. Slo je za prodajo nekega kmetskega posestva Škodo je povzročil nekemu svojemu kolegi.

X Sest milijonov dolarjev je podedoval strežnik Gaetano Bracale v rimski poliklinik. Pred mnogimi leti je negov oče odpovedal v Ameriko, zapustivši ženo in otročka. Potem se dolgo ni nič vedelo zanj, sedaj pa je dobil sin veselo poročilo, da podede sest milijonov dolarjev po svojem očetu, na katerega niti mislil ni več.

Lepota

je nadragocenje okras vsake dame. Z negovanjem lepote se ohrani mladost, ki osvaja in osreča vsakogar.

Elida Ideal-milo da koži zdravo barvo ter elastičnost mladosti.

Cisto, blago in izredno parfumirano.

Olepša Vas 1 e

ELIDA IDEAL-MILO

Temeljito parfumirano.

Gospodarstvo

Sladkorni trg

Labilna tendenca na sladkornih trgih traja dalje. To je naravna reakcija na porast cen, so pa tudi drugi vzroki. Rafinerija in trgovina je nehalo kupovati, ker je prepirčana, da niti pri prehodu v stare v novo kampanjo ne bo pomajanja sladkorja

